

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากการบริหารการผลิตในปัจจุบันและแนวโน้มการบริหารการผลิตในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปจากเดิม ทั้งนี้เป็นผลมาจากแรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Forces) แรงผลักดันทางด้านเทคโนโลยี (Technological Forces) การแข่งขันทางการค้าทวีความรุนแรงมากขึ้นและขยายตัวไปในวงกว้าง แนวทางการค้าเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น และวงจรอายุของผลิตภัณฑ์สั้นลง ในขณะที่เดียวกันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานในรูปแบบต่างๆ เช่น Local Area Network (LAN) Value Added Network (VAN) และ Computer-Aided Design (CAD) การใช้เครื่องจักรอัตโนมัติแทนแรงงานคน การใช้ระบบการผลิตยืดหยุ่น (Flexible Manufacturing Systems) และระบบการควบคุมคุณภาพ (Total Quality Control Systems) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทำให้กระบวนการผลิตและการบริหารการผลิตเปลี่ยนไป (ดวงมณี โกมารทัต และคณะ : 2532)

การบัญชีบริหารได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นเมื่อกิจการส่วนมากต้องเผชิญกับปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรง องค์กรต่างๆ มีการขยายขนาดและขอบเขตการดำเนินงานที่ใหญ่ขึ้น (บุญอนันต์ ไชยชลอ : 2546) การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเงื่อนไขต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้ก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัดใหม่ๆ ต่อการดำเนินธุรกิจ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้องค์กรต่างๆ ต้องมีการปรับตัวเองอยู่ตลอดเวลาทั้งเพื่อความอยู่รอด และเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน จากผลของการเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวนี้ การวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารได้เข้ามามีบทบาทช่วยให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการวางแผนกลยุทธ์ การควบคุม และประกอบการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันต่อเวลาดังที่ บุญอนันต์ ไชยชลอ (2546) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเลือก กลยุทธ์การเพิ่มมูลค่าให้กับลูกค้าแบบใด การบัญชีบริหารจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการ เพราะหลังจากได้ตัดสินใจ

เลือกกลยุทธ์ใดแล้วจะต้องมีการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยจะได้รับการสนับสนุนจากการบัญชาบริหาร ซึ่งวิธีการทางการบัญชาบริหารจะแตกต่างกันไปตามกลยุทธ์ที่เลือก เพราะฉะนั้นการเลือกวิธีการทางการบัญชาบริหารให้เหมาะสมกับกลยุทธ์จะเป็นส่วนสำคัญสำหรับความสำเร็จขององค์กร

จากงานวิจัยครั้งก่อน (Yedav, 1985; Blaylock และ Rees, 1984; Specht, 1986, Lenderer และ Smith, 1989 และ Choe, 1998) ที่มีการประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ (Contingency Theory) เพื่อศึกษาถึงลักษณะของสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่างๆ จากงานวิจัยครั้งก่อน มีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น กับลักษณะของสารสนเทศทางการบัญชาบริหาร โดยการพิจารณาเลือกใช้สารสนเทศในลักษณะต่างๆ นั้นส่งผลต่อการปฏิบัติงานขององค์กรด้วย

งานวิจัยของ Chenhall (1997) Sim และ Killough (1998) Fullerton และ McWatters (2002) ทำการศึกษาถึงการพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนรู้ขององค์กรในการปฏิบัติงาน ซึ่งพิจารณาจากลักษณะของสารสนเทศทางการบัญชาบริหาร การที่องค์กรเลือกใช้สารสนเทศทางการบัญชาบริหารในลักษณะต่างๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ดีขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า การเลือกใช้สารสนเทศทางการบัญชาบริหารในลักษณะต่างๆ สามารถพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตผลิตภัณฑ์โดยผ่านการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตของพนักงาน และการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตนั้นเป็นผลมาจากองค์กรมีการพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคนิคทางการบัญชาบริหารไปใช้ในอุตสาหกรรมไทย (เฉษฐา อยู่เย็น : 2541; สุจินต์ วงประธาน : 2541 ; สุภาพรรณ รัตนภรณ์ และคณะ : 2543 ; ดนุชา คุณพนิชกิจ และคณะ : 2545) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคนิคทางการบัญชาบริหารไปใช้ในการบริหารงานของกิจการ โดยครอบคลุมไปถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำเทคนิคทางการบัญชาบริหารและปัญหาในการนำเทคนิคทางการบัญชาบริหารมาใช้ นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความสอดคล้องของการนำเทคนิคบัญชาบริหารมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ขององค์กร จะเห็นได้ว่ามีกิจการหรือบริษัทต่างๆ ได้มีการนำเทคนิคทางบัญชาบริหารไปใช้ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อการวางแผน การวัดผลการปฏิบัติงาน และการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการนำเทคนิคทางการบัญชา

บริหารไปใช้ในบริษัทต่างๆ ของอุตสาหกรรมไทย จะเห็นได้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการแข่งขันทางการค้าที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้องค์กรต้องมีการกำหนดและนำกลยุทธ์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดและมีกำไรได้ การที่องค์กรจะสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมได้นั้น จำเป็นต้องมีสารสนเทศเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจอย่างเพียงพอ ดังนั้นสารสนเทศทางการบัญชีบริหารอาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการแข่งขันทางการค้า ดังที่ บุญอนันต์ ไชยชล (2546) กล่าวว่า การบัญชีบริหารจะช่วยให้การตัดสินใจเพื่อการวางแผนดีขึ้น โดยช่วยให้ผู้ทำการตัดสินใจมีสารสนเทศมากขึ้น เป็นผลให้การตัดสินใจทำได้ถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้การบัญชีบริหารยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อการควบคุม โดยช่วยในการมอบหมายความรับผิดชอบและกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานเพื่อช่วยกระตุ้นสมาชิกขององค์กร และจากข้อเสนอแนะในงานวิจัยของ ดนุชา คุณพนิชกิจ และคณะ (2545) ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการนำสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร ซึ่งครอบคลุมถึงเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ ที่ระบุในขอบเขตงานวิจัย กับผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งใช้การวัดค่าต่างจากงานวิจัยครั้งก่อนได้แก่ อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ความสามารถในการทำกำไร (2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในด้านกระบวนการผลิต และ (3) ประสิทธิภาพการดำเนินงานนอกด้านการตลาด โดยทำการศึกษาถึงการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารในอุตสาหกรรมอื่นๆ ตามข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งก่อน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประโยชน์จากการนำเทคนิคทางการบัญชีบริหารไปประยุกต์ใช้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ ที่ได้มีการเลือกนำเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ มาประยุกต์ใช้ ซึ่งจะทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยประโยชน์ที่ได้รับนั้นสามารถพิจารณาได้จากผลการดำเนินงานขององค์กร ที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของกิจการ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่างบการเงินเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ เพราะนอกจากจะใช้ประเมินผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินจากการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาโดยแสดงผ่านงบการเงินประเภทต่างๆ อาทิเช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด การประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินจากข้อมูลในงบการเงินดังกล่าวยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนและการควบคุมส่วนงานจากการประยุกต์เทคนิคหรือแนวทางการบริหารในรูปแบบต่างๆ ที่องค์กรเลือกใช้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อีกด้วย การประเมินผลการดำเนินงานโดยการใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยจากหลายๆ ประเทศใช้ใน

การศึกษาเพื่อประเมินฐานะทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงานและผลกระทบอื่นๆ (กมลวรรณ รอดหรั่ง : 2546)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร ซึ่งครอบคลุมเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ ทั้ง 14 เทคนิคซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ในส่วนของขอบเขตงานวิจัย กับผลการดำเนินงานขององค์กรโดยพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงินซึ่งใช้ข้อมูลจากงบการเงินของบริษัท ที่สามารถใช้ประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในด้านกระบวนการผลิต และประสิทธิภาพการดำเนินงานภายนอกด้านการตลาด ซึ่งจะช่วยให้สามารถตอบคำถามของผู้บริหารได้ว่า สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร จากเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ ที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจบริหารงานในด้านต่างๆ ทั้งการวางแผน สั่งการ และควบคุมนั้นส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์กรอย่างไรบ้าง เพื่อประเมินผลของระดับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ และเป็นแนวทางในการวางแผนวิธีการบริหารงานต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร กับ การเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร กับ การเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร

1.3 คำถามการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1.3.1 การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กรหรือไม่

1.3.2 การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร

1.4 สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่า การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเพื่อการพัฒนาผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบัญชีบริหารในประเทศไทยที่ผ่านมา ยังคงมีผลงานวิจัยที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและประโยชน์ ของเทคนิคต้นทุนฐานกิจกรรม ซึ่งเป็นเทคนิคทางการบัญชีบริหารที่ให้ประโยชน์น้อยที่สุด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ครอบคลุมเทคนิคทางการบัญชีบริหารตามทฤษฎี ที่ระบุไว้ในขอบเขตงานวิจัย กับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ใช้ในการบริหารงานทั้งการวางแผนและควบคุมการวัดผลการดำเนินงาน ที่สามารถช่วยพัฒนาผลการดำเนินงานขององค์กรให้มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น จากประโยชน์ที่กล่าวข้างต้น นำไปสู่คำถามการวิจัยดังกล่าวมาแล้วในหัวข้อ 1.3 และเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นการตั้งสมมติฐานโดยสังเขป ส่วนรายละเอียดของการพัฒนาสมมติฐานการวิจัยจะนำเสนอไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย บทที่ 3

จากคำถามการวิจัยข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์ กับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร โดยมีสมมติฐานหลักจำแนกตามการวัดค่าของตัวแปรตาม คือผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้

H1: การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับอัตราผลตอบแทนจากยอดขาย (ROS)

H2: การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)

H3: การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Assets Turnover)

H4: การใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับอัตราส่วนต้นทุนขายต่อค่าขาย (COGS/SALES Ratio)

สมมติฐานดังกล่าวถือเป็นสมมติฐานหลักในเบื้องต้น โดยจะมีการพัฒนาจำแนกเป็นสมมติฐานย่อยในลำดับต่อไปซึ่งอธิบายในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย บทที่ 3

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่จำกัด และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.5.1 ทำการวิเคราะห์เฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดย "อุตสาหกรรมการผลิต" ที่เป็นขอบเขตของการวิจัย หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการใช้ทุน แรงงาน และทรัพยากรต่างๆ เพื่อผลิตขึ้นเป็นสิ่งของซึ่งก็คือ สินค้าขององค์กรนั่นเอง

1.5.2 ในการวิจัยครั้งนี้ สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่องค์กรใช้ในการประกอบการตัดสินใจวางแผนและควบคุม การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน จะครอบคลุมการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหาร ดังนี้

1. การจัดทำงบประมาณ (Budgeting)
2. การวิเคราะห์ผลต่าง (Variance Analysis)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ กำไร (Cost-Volume-Profit Analysis)
4. วิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis)

5. การจัดทำรายงานต้นทุนคุณภาพ (Quality Cost Report)
6. การรายงานข้อมูลจำแนกตามส่วนงาน (Segment Report)
7. การบัญชีตามความรับผิดชอบ (Responsibility Accounting)
8. การกำหนดราคาโอนระหว่างส่วนงาน (Transfer Pricing)
9. การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของแต่ละส่วนงาน (Profitability Analysis by Segment)
10. ต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity Based Costing)
11. ต้นทุนมาตรฐาน (Standard Costing)
12. ต้นทุนกระบวนการ / ต้นทุนช่วง (Process Costing)
13. ต้นทุนงานสั่งทำ (Job order Costing)
14. ต้นทุนตามวงจรอายุของผลิตภัณฑ์ (Life-Cycle Costing)

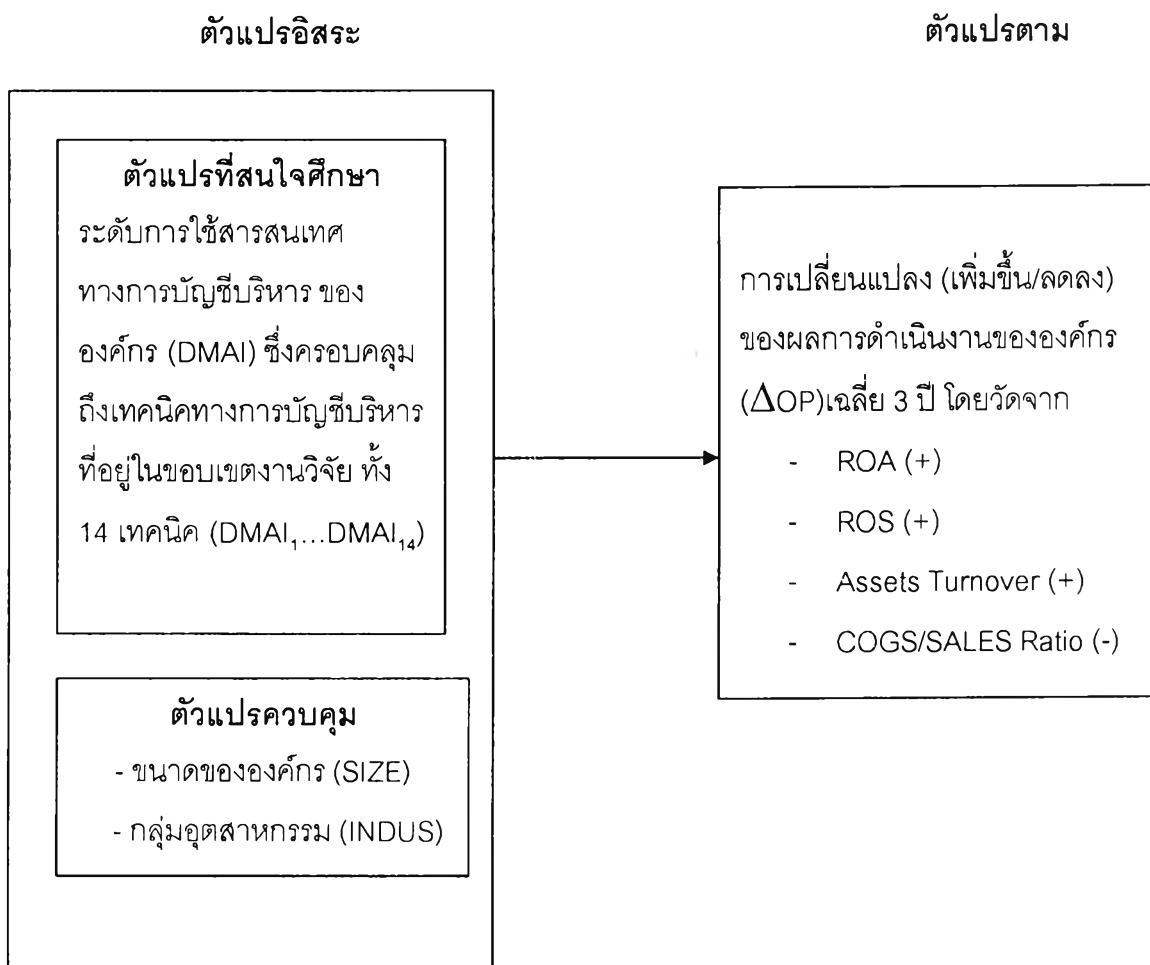
1.5.3 ข้อมูลทุติยภูมิที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมนั้น เป็นข้อมูลงบการเงินของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ พ.ศ. 2544 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2547 โดยทำการเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานจำนวน 3 ปี คือการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 ของบริษัทอุตสาหกรรมการผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงสำรวจที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม และจากงานวิจัยของ ดนุชา คุณพนิชกิจ และคณะ (2545) ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำเทคนิคทางการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมบริโภค กับผลการดำเนินงานทางการเงินเพื่อศึกษาถึงการประสบความสำเร็จของการนำกลยุทธ์การบริหารงานไปถือปฏิบัติ

1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้พัฒนามาจากงานวิจัยของ Mia และ Clarke (1999) และงานวิจัยของ ดนุชา คุณพนิชกิจ และ คณะ (2545) ซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยครั้งก่อน โดยมีการจำแนกระดับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารตามเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ โดยเทคนิคทางการบัญชีบริหารในงานวิจัยครั้งนี้เป็นเทคนิคการบัญชีบริหารโดยรวมตามทฤษฎีที่ระบุในขอบเขตงานวิจัย ซึ่งจะทำให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ ว่าได้ประโยชน์ตามทฤษฎี และสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งก่อนหรือไม่ โดยวิเคราะห์

ผ่านอัตราส่วนทางการเงิน ที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ภายในด้านกระบวนการผลิต และประสิทธิภาพการดำเนินงานภายนอกด้านการตลาด

รูปภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากกรอบแนวคิดสามารถอธิบายสัญลักษณ์ต่างๆ ได้ดังนี้

$\Delta OP_{\text{เฉลี่ย 3 ปี}}$	หมายถึง	การเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (เพิ่มขึ้น/ลดลง) ของผลการดำเนินงานขององค์กรจำนวน 3 ปี โดยวัดจาก
----------------------------------	---------	--

ROA	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
-----	---------	---------------------------

ROS	หมายถึง	อัตราผลตอบแทนจากยอดขาย
-----	---------	------------------------

Assets Turnover	หมายถึง	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์
-----------------	---------	-------------------------------

COGS/SALES Ratio	หมายถึง	อัตราส่วนต้นทุนขายต่อค่าขาย
------------------	---------	-----------------------------

เครื่องหมาย (+ / -) คือสัญลักษณ์ที่คาดหวังหรือลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) กับ ตัวแปรตาม (Y)

$DMAI_1 \dots DMAI_{14}$	หมายถึง	ระดับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ ที่ระบุอยู่ในขอบเขตของงานวิจัย ทั้ง 14 เทคนิค
--------------------------	---------	---

SIZE	หมายถึง	ขนาดของกิจการ
------	---------	---------------

INDUS	หมายถึง	กลุ่มอุตสาหกรรม
-------	---------	-----------------

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถอธิบายได้โดยสรุปดังนี้

จากกรอบแนวคิดแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่บริษัทได้มีการประยุกต์ใช้ ซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคทางการบัญชีบริหารทั้ง 14 เทคนิคที่ระบุในขอบเขตงานวิจัย กับผลการดำเนินงานขององค์กรที่วัดค่าจากอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงผลการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านขององค์กร (1) ความสามารถในการทำกำไร (2) ประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในด้านกระบวนการผลิต (3) ประสิทธิภาพการดำเนินงานภายนอกด้านการตลาด ซึ่งทิศทางความสัมพันธ์สามารถอธิบายได้จากสัญลักษณ์ที่คาดหวัง โดยมีขนาดขององค์กรซึ่งวัดจาก Natural Log ของยอดขายได้รวมเฉลี่ย 3 ปี และกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งวัดโดยการใช้ตัวแปรเทียม (Dummy Variable) เป็นตัวแปรควบคุม เพื่อลดปัญหาตัวแปรตามได้รับผลกระทบจากตัวแปรอื่นนอกจากตัวแปรที่สนใจศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้อธิบายความหมายของคำจำกัดความที่กำหนดในงานวิจัยนี้ ดังนี้

1.7.1 สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร (Management Accounting Information) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคทางการบัญชีบริหารที่บริษัทได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ โดยนำมาสรุปและรายงาน เพื่อช่วยผู้จัดการในการวางแผน ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงาน โดยการวางแผน เป็นกระบวนการด้านการตัดสินใจถึงวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร การควบคุม เป็นกระบวนการที่มุ่งใจพฤติกรรมของคนในองค์กรในการเพิ่มความน่าจะเป็นในการนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การประเมิน แสดงถึงกลไกในการประเมินผลการดำเนินงาน (Bruggeman และ Slagmulder, 1995)

1.7.2 ผลการดำเนินงานขององค์กร (Organizational Performance) หมายถึง อัตราส่วนทางการเงินที่ครอบคลุมผลการดำเนินงานใน 3 ด้านขององค์กร (Corbett et al., 2002) ซึ่งประกอบด้วย

1. การประเมินความสามารถในการทำกำไรโดย อัตราผลตอบแทนจากยอดขาย (ROS) และ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)

2. การประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายในด้านกระบวนการผลิตโดย อัตราส่วนต้นทุนขายต่อค่าขาย (COGS/SALES Ratio)

3. การประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายนอกด้านการตลาดโดย อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Assets Turnover)

โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (เพิ่มขึ้น/ลดลง) ของอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวในปีพ.ศ. 2545 พ.ศ. 2546 และพ.ศ. 2547 ตามลำดับ

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับผลการดำเนินงานขององค์กร ของอุตสาหกรรมผลิตที่ได้มีการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารที่ระบุในขอบเขตของงานวิจัย ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลที่ได้จากการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1.8.1 ทราบความสัมพันธ์ของการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร กับ ผลการดำเนินงานขององค์กร โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่บริษัทประยุกต์ใช้ซึ่งเป็นเทคนิคที่ระบุอยู่ในขอบเขตงานวิจัย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา

วางแผน เพื่อปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารแต่ละเทคนิคให้เหมาะสมกับกลยุทธ์ในการดำเนินงาน และลักษณะเฉพาะของกิจการ

1.8.2 ทราบถึงทิศทางการความสัมพันธ์ของการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ กับ ผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เปรียบเทียบประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับกับต้นทุนที่จำเป็นต้องใช้ในการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารต่างๆ และขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์กับองค์กรที่มีการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารว่าระดับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหาร ส่งผลกระทบอย่างไรต่อผลการดำเนินงานขององค์กร และในอนาคตจะมีการวางแผนประยุกต์ใช้เทคนิคต่างๆ ดังกล่าวอย่างไร เมื่อพิจารณาในแง่ของความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในด้านการผลิต และประสิทธิภาพการดำเนินงานภายนอกด้านการตลาด ซึ่งพิจารณาผ่านอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 อัตราส่วน

1.9 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยโดยละเอียดจะกล่าวไว้ในบทที่ 3 ในส่วนนี้จะกล่าวถึงโดยสังเขปเท่านั้น รูปแบบการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับผลการดำเนินงานขององค์กร เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทอุตสาหกรรมการผลิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2544 จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2547 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของผลการดำเนินงานทั้ง 3 ปี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา และในส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ทั้งนี้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร มี 8 ตัวแบบที่สนใจศึกษา โดยจำแนกตามการวัดค่าตัวแปรตาม คือผลการดำเนินงานขององค์กร และการจัดกลุ่มตัวแปรอิสระ คือเทคนิคทางการบัญชีบริหารที่ระบุในขอบเขตงานวิจัย โดยมีขนาดขององค์กร และกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นตัวแปรควบคุม ใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ดังกล่าวทำให้ได้รับคำตอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานขององค์กร ทั้งยังเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างครบถ้วนทุกประการ ซึ่งรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิดจะกล่าวไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัยบทที่ 3

1.10 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย มีการแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระเบียบวิธีวิจัย และลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบัญชีบริหาร ส่วนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร ซึ่งจำแนกย่อยเป็น 2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารหรือการประยุกต์ใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารขององค์กร 2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารกับผลการดำเนินงานขององค์กร ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารที่อาจส่งผลต่อการพัฒนาผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้น

บทที่ 3 กล่าวถึง ระเบียบวิธีวิจัย อันประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย ตัวแบบและคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อันประกอบด้วย การนำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้น ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติเชิงอนุมาน

บทที่ 5 กล่าวถึง บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ข้อจำกัดของงานวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้